

Svět po 2. světové válce

- postižení válkou nerovnoměrné, nejvíce Německo, Japonsko, Itálie; nejméně USA, SSSR-(státy jim splácí dluhy z války)
- pokles počtu obyvatel
- svět rozdělený na dvě poloviny: 1. pod vlivem USA (Západ), demokracie
2. pod vlivem SSSR, vzor pro ostatní, komunismus
- USA vede politiku zadržení komunismu

USA:

- **1947- Trumanova doktrína:** prohlášení, cíl: zadržení komunismu; přislíbili pomoc státům ohrožovaným SSSR
 - **1947- Marshallův plán:** nabídka USA (o hospodářské pomoci) státům Evropy, které si o to požádají
 - přijaly státy západní Evropy; sovětská zóna Německa (i ČSR) to musely odmítnout, nařídil jim to SSSR → to ještě více rozdělilo svět
→ **Začíná studená válka (1945-1953)**
- neválčilo se, spíše politická
- soupeření mezi Východem a Západem

Německo

- rozděleno do čtyř okupačních zón (britská, americká a francouzská zóna – demokratické; sovětská z. – komunistická)
- takto rozdělen i Berlín (leží v sovětské zóně)
- **leden 1947-** spojení britské a americké zóny → **Bizonie** → **1948** se připojila i francouzská zóna → **Trizonie** – dohodlo se, že přijmou Marshallův plán, a že vytvoří spolkovou republiku
- Reakce SSSR: -uzavírá cesty do Berlína – chtěl Berlín zničit
-západní velmoci zásobovaly Berlín leteckým mostem
→ „1. Berlínská krize“
- 1948- v Trizonii vznikl prozatímní parlament
- 7. 9. 1949- Trizonie → SRN (Spolková republika Německo)
 - spolkový kancléř: K. Adenauer
 - demokratický stát, přijal Marshallův plán
 - zvýšení životní úrovně
- 7. 10. 1949- NDR (Německá demokratická republika - vznik ze sovětského bloku)
 - první prezident: W. Pieck
 - méně rozvinutá
 - součást sovětského bloku
 - znárodnování, vznik družstev, těžký průmysl

Sovětský blok:

- Státy, které osvobodil SSSR (Balkán + východní Evropa) + Kuba a Vietnam
- Komunistické státy, vše řízeno z Moskvy

- Vládne Stalin
- nedemokratické postupy, kolektivizace (→vznik JZD), znárodňování

1949 - RVHP: rada vzájemné hospodářské pomoci: podepsaly všechny státy sovětského bloku (přestala platit v r. 1990)

- Zaměření na těžbu nerostných surovin

1955 - Varšavská smlouva; týkala se vojenské spolupráce (konec 1991)

Americký blok:

1949 - NATO - severoatlantická obranná aliance

- sdružovala západní blok

1949- ER (Evropská rada): evropský poradní orgán

1957- EHS: evropské hospodářské společenství (předchůdce EU)

Jugoslávie

- geograficky spadá do sovětského bloku (ale Stalin ji neosvobodil)
- 1948- spor Stalina s Bronz-Tito (v čele Jugoslávie)
- napjaté vztahy až do smrti Stalina (1953) → nastupuje za něj Chruščov
- Tito se prohlásil doživotním prezidentem v Jugoslávii → Jugoslávie vyloučena ze sovětského bloku

Korea

(1950)

- Korea okupována Japonskem (v 2. sv)
 - osvobozena americkými a sovětskými vojsky
 - rozdělena na:
 - Sever (komunistický, KILDR, v čele Kim Ir Sen)
 - Jih (Jižní Korea, demokratický, v čele Li Syn Man)
 - rozdělena 38. rovnoběžkou
- červen 1950: severní Korea zaútočila na jih → cíl: sjednotit Koreu v komunistický stát
 - Jižní Korea se bránila
 - USA povolala radu bezpečnosti OSN → Američané poslali část své armády Jižní Koreji (severní Korea označena za agresora)
 - 2. fáze: září 1950
 - jednotky OSN a USA zatlačily vojsko severní Koreje až k hranicím
 - 3. fáze: říjen 1950
 - protiútok severu + podpora Číny
 - jednotky OSN zatlačeny do Jižní Koreje
 - → bez výsledku ←
 - **1953- podepsali příměří v Pchanmundžonu**
 - podepsáno, že Korea bude rozdělena 38. rovnoběžkou (na ní vojska)
 - dodnes nevyřešeno

Válka ve Vietnamu

- Vietnam součástí francouzské Indočíny (Vietnam, Laos, Kambodža)
- **po rok 1945**- střet Indočíny a Francie → státy Indočíny chtěly získat samostatnost → úspěšné; 1945 vznikl samostatný Laos, Kambodža a Vietnam
- **1946-1954- 1. Indočínská válka**
 - ve Vietnamu Komunistická liga → podporováno Čínou a SSSR
 - Francie chce proti nim zasáhnout
 - **1954- Francie poražena v bitvě u Dien Bien Phu**
- 1954- konference v Ženevě
 - Vietnam rozdělen 17. rovnoběžkou na:
 - Sever: komunistický, v čele Ho Či Min
 - Jih: „demokratický,“ ale vládl diktátor, v čele Diem (podporován USA)
- konflikty mezi severem a jihem → „**Občanská válka**“- **1964-75** (někdy 2. indočínská válka)
- začátek na jihu: komunistická partyzánská skupina Vietcong chce svrhnout Diema
 - Vietcong; podporován S. Vietnamem a Čínou
 - úspěšné, Diem zabit
 - „náhodně“ ostřelované 2 americké lodě (ze severu) → Johnson (americký prezident) posílá na pomoc do J. Vietnamu svou armádu, neúspěšné
 - Američtí obyvatelé demonstrovali, nechtěli svá vojska ve Vietnamu → od konce 60. let postupně stahování → 1973- z Vietnamu stažena všechna americká vojska
- 1973- Pařížské dohody: podepsán mír mezi USA a Vietnamem → pokračuje občanská válka mezi S. aj., bez USA; **1975- Jih poražen**; 1976- sjednocení pod komunistickou nadvládou → vzniká Vietnamská socialistická republika (dodnes)

Studená válka

= období napětí v mezinárodních vztazích, trvala od 1947/1948 až přelom 80. a 90. let. „Studená válka“ vyjadřuje skutečnost, že navzdory napětí mezi Východem a Západem nedošlo ke skutečné (tzn. „horké“) válce, byli si vědomi katastrofálních důsledků

- globální válka (zasáhla celý svět)
 - soupeři: USA x SSSR (oba mají obrovskou vojenskou sílu, jsou to tzv. „supervelmoci“)
 - USA+ jejich spojenci: Západ
 - SSSR+spojenci: Východ
- 1945** – vynalezeny **jaderné (nukleární) zbraně**
 - Poprvé použity jaderné pumy v Hirošimě
 - SSSR poprvé vyzkoušel pumu v létě 1949
- Poč. 50. let** – vynalezeny **zbraně termonukleární** (ničivější)

Mezi Východem a Západem závody ve zbrojení:

Západ: ekonomika výkonnější, poznatky z vojenského výzkumu se projevují i v civilní sféře

Východ: výzkum zcela oddělen od civilní sféry, vývoj zbraní na úkor hospodářské situace

- Závody ve zbrojení postihly Východ více než Západ → porážka komunistického bloku (Východ) ve Studené válce.

- 40. léta-Radio Svobodná Evropa, radio Svoboda – založeno Americkou vládou, přinášely pravdivé informace o dění na Západu

- **Železná opona**- je označení pro neprostupnou hranici mezi západním a východním blokem v době studené války. Nacházela se na západní hranici NDR, Československa, Maďarska, ale i Rumunska a Bulharska.